

В.В. АДАМЧУКУ — 70

Відомому українському вченому в галузі агроінженерії, головному вченому секретарю Національної академії аграрних наук України, директору Інституту механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН, доктору технічних наук, професору, академіку НААН Валерію Васильовичу Адамчуку виповнилось 70 років.

Народився Валерій Васильович 2 січня 1954 р. у с. Зарічанка Чемеровецького р-ну Хмельницької обл. в селянській родині. Після успішного закінчення у 1976 р. факультету механізації сільського господарства Української сільськогосподарської академії (нині Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП)) був направлений на роботу в Український науково-дослідний інститут механізації та електрифікації сільського господарства (УНДІМЕСГ, нині Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН), з яким фактично пов'язав своє подальше життя. З 1976 по 1982 р. він — старший інженер лабораторії застосування мінеральних добрив, у 1982–1987 рр. — молодший науковий співробітник, а у 1987–1989 рр. — старший науковий співробітник цієї лабораторії, з 1989 по 1995 р. — завідувач лабораторії механізації застосування мінеральних добрив.

У 1986 р. Валерій Васильович успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Обґрунтування процесу роботи і параметрів шнекових розподільно-висівних систем машин для внесення твердих мінеральних добрив», у 2006 р. — докторську дисертацію на тему «Механіко-технологічні і технічні основи підвищення ефективності внесення твердих мінеральних добрив та хімеліорантів». Вчене звання професора йому було присвоєно у 2014 р.

Враховуючи високі наукові досягнення, а також потужні організаторські здібності В.В. Адамчука, керівництво УНДІМЕСГ (згодом Національний науковий центр «Ин-

ститут механізації та електрифікації сільського господарства» (ННЦ «ІМЕСГ»)) призначило його в 1995 р. заступником директора інституту з наукової роботи, а в 2004 р. він став першим заступником директора. Одночасно, впродовж 2001–2007 рр., Валерій Васильович виконував обов'язки завідувача відділу вирощування польових культур в Інституті.

Починаючи з 2007 р. діяльність В.В. Адамчука пов'язана з роботою в Президії Української академії аграрних наук, де він спочатку обіймав посаду академіка-секретаря Відділення механізації та електрифікації УААН, а з кінця 2007 р. і протягом 2008 р. був головним вченим секретарем Президії УААН. У 2008–2011 рр. Валерій Васильович займав посаду віце-президента — головного вченого секретаря Президії НААН.

У 2011 р. В.В. Адамчук повернувся до роботи в інститут ННЦ «ІМЕСГ» і посів посаду директора, яку обіймає донині.

У 2007 р. Валерія Васильовича було обрано членом-кореспондентом, а у 2010 р. — академіком Національної академії аграрних наук України.

Майже весь час, починаючи з 2007 р., В.В. Адамчук був членом президії Національної академії аграрних наук України, деякий час — Головою асоціації науково-дослідних інститутів Академії, розташованих на Київщині. У 2007 р. його обрано членом Технічної ради Міністерства аграрної політики та продовольства України. З 2019 р. й дотепер Валерій Васильович — головний учений секретар НААН (за сумісництвом).

У 2014 р. В.В. Адамчук балотувався на посаду президента Національної академії аграрних наук України.

Загалом В.В. Адамчук — автор і співавтор понад 850 наукових праць, зокрема 40 книг і 60 брошур, 7 підручників і навчальних посібників; має більш ніж 300 авторських свідоцтв та патентів України на

винаходи. Валерій Васильович також має міжнародні патенти: 3 естонських і 2 словацьких. Понад 80 наукових статей ученого надруковані в журналах, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus. Його індекс Гірша становить 11.

За участю В.В. Адамчука впродовж останніх років видано англійською мовою 8 монографій в країнах ЄС: 1 — у Швейцарії, 5 — у Болгарії, 2 — в Польщі. Валерій Васильович є членом редакційних колегій 4 наукових журналів в Європі, що входять до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science.

Упродовж багатьох років В.В. Адамчук є головним редактором загальнодержавного збірника ННЦ «ІМЕСГ» «Механізація та електрифікація сільського господарства» (з 2023 р. — «Механіка та автоматика агропромислового виробництва»), а також членом редакційних колегій низки періодичних наукових видань України, зокрема головного часопису НААН «Вісник аграрної науки».

Під керівництвом і за безпосередньої участі вченого розроблено понад 30 найменувань технічних засобів, що успішно пройшли державні приймальні випробування і рекомендовані до серійного виробництва. Промислове виробництво засобів для внесення мінеральних добрив у ґрунт, безпосередньо розроблених Валерієм Васильовичем, було налагоджено в кількох республіках колишнього Радянського Союзу, що свідчить про високі технологічні та конструктивні переваги цих засобів. Є підстави стверджувати, що В.В. Адамчук — безсумнівний лідер в Україні та Європі такого наукового напрямку, як механізація агрохімічного обслуговування агропромислового виробництва. Він особисто підтримує тісні та тривалі наукові зв'язки з багатьма університетами та їхніми професорами далекого й ближнього зарубіжжя. Зокрема, вчений активно співпрацює з професорами з Канади, Італії, Португалії, Нігерії, Чехії, Болгарії, Словаччини, Польщі, Латвії, Естонії та інших країн. Результатом такого співробітництва стали спільні монографії, численні наукові статті, патенти на винаходи.

Останнім часом Валерій Васильович багато уваги приділяє особисто започаткованим науковим дослідженням щодо створення автотрактора, пристроїв для внесення тех-

нологічних матеріалів за допомогою квадрокоптерів, засобів дистанційного управління польовими машинно-тракторними агрегатами та безпілотниками. Він також активно займається питанням вібраційних процесів сільськогосподарських машин, динаміки та стійкості руху машинно-тракторних агрегатів, механізації буряківництва, має численні публікації в цих напрямках галузі агроінженерії.

Трудовий колектив Національного наукового центру «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства», очолюваний академіком В.В. Адамчуком, у 2020 р. був відзначений Подякою прем'єр-міністра України за вагомий внесок у забезпечення розвитку агропромислового комплексу, високий професіоналізм та з нагоди 90-річчя з дня заснування Інституту.

Вчений підготував 3 докторів та 6 кандидатів технічних наук. Починаючи з 2011 р. він очолює докторську спеціалізовану захисну раду в ННЦ «ІМЕСГ», довгий час був головою експертної ради Міністерства освіти та науки України (ВАК України) з галузевого машинобудування (а зараз є членом цієї ради). В.В. Адамчук — голова наглядової ради Центральноукраїнського національного технічного університету та Вінницького національного аграрного університету, член наглядової ради Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, свого часу був членом наглядової ради Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Впродовж багатьох років Валерій Васильович очолював Раду роботодавців Національного університету біоресурсів і природокористування України. У 2015 р. його було обрано членом Європейської асоціації машинобудівників сільськогосподарської техніки (Болгарія).

Плідну наукову та громадську діяльність ученого відзначено високими державними та відомчими нагородами, зокрема Почесною відзнакою Української академії аграрних наук (2008), нагрудним знаком «Творець» Міністерства освіти і науки України (2008), трудовою відзнакою «Знак пошани» та нагрудним знаком «Відмінник аграрної освіти та науки» III ступеня Міністерства аграрної політики України (2009), медаллю «100 років М.К. Янгелю»

ДП «Конструкторське бюро «Південне» (2011), Орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня (2017), Відзнакою «Трудова слава» II ступеня (2017), Відзнакою ННЦ «ІМЕСГ» (2018), Пам'ятною ювілейною медаллю «100 років Національній академії аграрних наук» (2018), Пам'ятною відзнакою на честь 100-річчя Національної академії наук України (2018), медаллю «75 років ДП «ВО ПМЗ ім. О.М. Макарова» (2019), Почесною грамотою Верховної Ради України (2009), почесним званням «Заслужений діяч науки і техніки України» (2013), Подякою Прем'єр-міністра України (2014), Орденом «За заслуги» III ступеня (2019), пам'ятною ювілейною медаллю Національної академії аграрних наук України «90 років Національному науковому центру «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства» (2020), медаллю «Ушинський К.Д.» НАПН України (2021).

Ім'я Валерія Васильовича стоїть першим у списку лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, присвоєної у 2018 р. авторському колективу за роботу «Високоєфективні комплекси технічних засобів для вирощування зернових та інших культур». У цій роботі сконцентровані результати найсучасніших наукових досліджень, конструкторських розробок та впроваджень у промислове виробництво новітніх зразків сільськогосподарської техніки, що були виконані в Інституті, який очолює В.В. Адамчук. Вчений доклав чимало особистих зусиль для розробки ґрунтовних наукових основ цих комплексів, передусім машин для поверхневого внесення мінеральних добрив. У 2019 р. В.В. Адамчука, єдиного вченого в галузі агроінженерії, згідно з Указом Президента України (№ 945/2019 від 24 грудня 2019 р.) було затверджено членом Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки.

У 2019 р. В.В. Адамчук став лауреатом Премії НААН «За видатні досягнення в аграрній науці», присудженої за ґрунтовні дослідження щодо нових технологій та машин для внесення мінеральних добрив.

В.В. Адамчука було обрано почесним доктором Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» (2013) та Інституту агроєкології і природокористу-

вання НААН (2013), почесним професором Таврійського державного агротехнологічного університету (2015), почесним професором ННБК Всеукраїнський науковонавчальний Консорціум (2017), почесним професором Центральноукраїнського національного технічного університету (2017), почесним професором Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (2017).

Не менш яскравими є особистісні риси ювіляра. Так, він безмежно відданий Інституту, в якому розпочав свою трудову діяльність і яким нині успішно керує, відданий Національній академії аграрних наук України, де стільки років плідно пропрацював і продовжує працювати, де був обраний дійсним її членом (академіком). Як керівник і як людина Валерій Васильович дуже щирий, завжди, за будь-яких обставин, намагається прийти на допомогу кожному, хто цього потребує. Не було ще випадків, коли б він «відмахнувся» від хоча б якогось прохання, від кого б воно не надходило, ні в Академії, ні в стінах свого Інституту. Загалом життєве кредо академіка В.В. Адамчука — тільки інтереси справи, постійний пошук нових, правильних рішень, доведення усіх завдань та планів до логічного завершення. Він поважає самодостатніх та відданих науці особистостей, оскільки сам є людиною системною та вимогливою, насамперед до самого себе; як організатор, господарник та справжній патріот завжди керується науковими та державними інтересами, поставленими завданнями, необхідністю служити Україні.

Щирі вітання Валерію Васильовичу Адамчуку надсилають вчені Національної академії аграрних наук України, викладачі та науковці аграрних університетів держави і зарубіжжя, фахівці та працівники агроінженерної галузі, промисловці, керівники і співробітники багатьох інших установ. Побажаємо йому як успішному керівнику та видатному вченому творчої енергії та натхнення, потужних звершень і подальших наукових злетів!

**Президія НААН
Відділення
землеробства, меліорації
та механізації**